

”וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַמִּצְוֹת” – מִצְוַת הַבְּאֵה לַיֶּדֶךְ אֶל תַּחֲמִיצְנָהּ

לכן הוצרך רש"י לפי ר' יאשיהו:

... אל תהי קורא [רק] את המנוחה, אלא [גם] את המנוחה,
כדרך שאין מחמילין את המנוחה [אע"פ שיש עצה לתקנה
בדיעבד], כך אין מחמילין את המנוחה, [גם אם אפשר
להשלימה בדוחק] אלא אם כן לידך נעשה אותה מיד:

אלא שחולשת פירוש זה הוא:

- כי בפשט אין שייך גדר 'החמצה' במצוות כי אין 'בצק'...
- מפורש ש'שמרתם': בעצם היום הזה = שייך לפסח בלבד...

ובגלל חולשות אלו כציון שמו של ר' יאשיהו

קרוב פסח יש בו צד 'ציבור' וצד 'יחיד'

מכילתא פרשת בא פרשה ה

ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו ואפילו בשבת
[בקרוב ציבור] דברי רבי יאשיהו. אמר לו ר' נתן ועדיין
לא שמענו [כי יש בו צד 'יחיד'] וכך גם ב'שמרתם' =
ציבור המצוות ולא מצווה יחידה...

ואך ש'שמרתם' [לר' יאשיהו] היה צ"ל לעיל

(כד) ושמרתם את המצוות [הדבר הזה] לחק לך ולבניך עד
עולם: (כה) והיה כי תבאו אל הארץ אשר יתן ידך לכם
באשר דבר ושמרתם את העבדה הזאת: - ס"ל לר'
יאשיהו: 'סרס המקרא ודרשהו' [גם לא לפי הסדר]...

הזהרה: 'מצוה הבאה לידך אל תחמיצנה'

'תפח' ביישות – תלטוש בצונן [במוחין]

'כי תחבוט זיתך – לא תפאר אחריך'

2. ואם מוכח מהפסוק ש'מכאן אמרו', שזו
משמעות ה'שמירה', מדוע הוצרך להביא פירוש-
דרושי, שהכוונה היא לא להחמיץ את המצוות?

•

ויש לומר שהוכח רש"י היא מהציווי 'שמרתם',
אילו היתה הכוונה רק כפשוטו – אין צורך בשום
'פעולת שמירה', [דאי 'שמורה משעת קצירה' – הו"ל
ושמרתם את החיטים!] רק לאפותה קודם ח"י רגעים!
[שאל"כ אינה קרויה 'מצה'! – ראה יב, ח טו]

לכן מחדש רש"י, שכאן התכוון הכתוב 'לשמור את
הבצק המרודד' [בצק שלא החמיץ קרוי מצה – רש"י
יב, ט]. ולעכב החמצתו ע"י 'תלטוש בצונן'.

לכן בפסוקי 'פסח מצרים' לא נקט לי 'ושמרתם'
[כי שם היה הכל 'בחפזון'] ורק בפסח דורות
[יתכן ש'יתפח' - ולכן תלטוש בצונן!] שלא
להוציא 'מצות מצוה' לבית השריפה!

יל"ש פרק יב - רמז רא

ושמרתם את המצות [דליל הסדר= כי בעצם היום הזה]
שמרם שלא תביאם לבית הפסול מכאן אמרו תפח
תלטוש בצונן. [דאי מחשש חימוץ – ישרפנו או יכסנו]

הצורך בפירוש שני:

דלפי' הראשון יקשה: איך שייך ציווי על ענין
'בדיעבד'? להשהותו ש'יתפח' ולשמרו בלטישה!...

האמנם רק 'עצה טובה קמ"ל' אם 'תפח'?

(ט) שבעת ימים מצות תאכלו אך ביום הראשון
תשביתו שאר מבתיתכם כי כל אכל חמץ
ונקרתה הנפש ההוא מישראל מיום הראשון עד
יום השבעי...

(יז) ושמרתם את המצות כי בעצם היום הזה
הוצאתי את עבאיתכם מארץ מצרים ושמרתם
את היום הזה לדרתיתכם חקת עולם:

רש"י

(יז) ושמרתם את המנוחה – שלא יבאו לידי חמוץ מכאן
אמרו תפח תלטוש בצונן. רבי יאשיהו אומר: אל תהי
קורא את המנוחה, אלא את המנוחה, כדרך שאין מחמילין
את המנוחה, כך אין מחמילין את המנוחה, אלא אם כן
לידך נעשה אותה מיד:

לכאורה הוקשה לרש"י:

דהא 'מצה' פי' 'מאפה-אפוי' תוך פחות מח"י רגעים,
א"כ וכי צריך לשמרו מ'גנבים/עכברים'?.. ע"כ שמירה
לאחר ח"י רגעים 'שלא יבא לידי חימוץ' בעזרת 'צונן'!

אלא שאם זו היתה שאלתו - צריך להבין:

1. מדוע לא פירש שהכוונה 'ושמרתם' שיזדרזו
לאפותה תוך פחות מח"י רגעים מהלישה? או
שהכוונה ל'שמורה משעת קצירה'?

כי צד הגיע למסקנה מפסוק זה [כל' רש"י: 'מכאן
אמרו'] שגם בצק שכבר יש בו סימני 'תפיחה', אם
'תלטוש בצונן' עדיין אפשר לעכב החמצתו גם
אחרי ח"י רגעים?